

Evropski ekonomsko-socialni odbor

CCMI/130

Azbest

Bruselj, 20. februar 2015

MNENJE

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

o

odpravi azbesta v EU

Poročevalec: **Aurel Laurențiu PLOSCEANU**

Soporočevalec: **Enrico GIBELLIERI**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 8. julija 2014 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Odprava azbesta v EU

Posvetovalna komisija za spremembe v industriji (CCMI), zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela dne 28. januarja 2015.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 505. plenarnem zasedanju 18. in 19. februarja 2015 (seja z dne 18. februarja) s 162 glasovi za, 5 glasovi proti in 10 vzdržanimi glasovi.

*

* *

1. Sklepi in priporočila

- 1.1 Popolna odstranitev vsega azbesta v rabi in vseh proizvodov, ki vsebujejo azbest, mora biti prednostna naloga Evropske unije. Akcijske načrte morajo sprejeti države članice, vendar bi jih morala EU usklajevati. EESO zato poziva Evropsko unijo, naj v sodelovanju s socialnimi partnerji in drugimi zainteresiranimi stranmi na evropski, nacionalni in regionalni ravni oblikuje akcijske načrte za ravnanje z azbestom in njegovo odstranjevanje ter zagotovi njihovo izmenjavo. Ti načrti bi morali vključevati: izobraževanje in obveščanje, usposabljanje javnih uslužbencev, nacionalno in mednarodno usposabljanje, programe za financiranje odstranjevanja azbesta, dejavnosti ozaveščanja v zvezi z odstranjevanjem azbesta in proizvodov, ki ga vsebujejo (tudi med odstranjevanjem iz stavb), iz javnih objektov in območij, kjer so bile nekdanje tovarne azbesta, čiščenje obratov in naprav v stavbah, izgradnjo obratov za uničevanje azbesta in odpadkov, ki ga vsebujejo, spremljanje učinkovitosti veljavnih pravnih zahtev ter ocene izpostavljenosti tveganju za osebe in varovanje zdravja.
- 1.2 Številne države članice EU so sestavile registre stavb z azbestom. Preostale države članice bi bilo treba spodbuditi k oblikovanju takšnih registrov, ki bi delavcem in delodajalcem pred pričetkom obnovitvenih del zagotavljali ustrezne informacije glede tveganj, povezanih z azbestom, ter k dopolnitvi veljavnih ukrepov za varovanje zdravja in varnosti, določenih v zakonodaji EU. S popisovanjem bi lahko začeli na lokalni ravni z javnimi stavbami in javno infrastrukturo.

Do zdaj je samo Poljska pripravila akcijski načrt za odstranitev vseh obstoječih virov azbesta z ustrežno finančno podporo¹.

¹ Poljsko ministrstvo za gospodarstvo; program za odstranitev azbesta na Poljskem 2009–2032 – Priloga k sklepu št. 39/2010 Sveta ministrov z dne 15. marca 2010.

- 1.3 Cilj je odstraniti ves azbest do konca leta 2032. Na podlagi tega primera bi morala EU spodbujati države članice, naj sprejmejo posebne akcijske načrte in programe na različnih ravneh: lokalni, regionalni in nacionalni. Pri tem je izrednega pomena tudi dosledno spoštovanje evropske in nacionalne zakonodaje v zvezi z azbestom. Pri zagotavljanju tega imajo lahko pomembno vlogo Odbor višjih inšpektorjev za delo na evropski ravni in inšpektorati za delo na nacionalni ravni.
- 1.4 Iz poljskega primera je razvidno, da je za odstranjevanje azbesta ključnega pomena zagotoviti zadostna javna finančna sredstva. Po mnenju EESO poleg tega organizirano in strukturirano odstranjevanje azbesta pomeni izboljšavo razvoja regij in infrastrukture teh regij. Evropska komisija bi lahko za načrte odstranjevanja azbesta namenila posebna sredstva iz strukturnih skladov.
- 1.5 EESO poziva Evropsko komisijo, naj preuči pristope držav članic in njihov način popisovanja azbesta in financiranja.
- 1.6 Odlagališča za azbestne odpadke so samo začasna rešitev tega problema, s katerim se bodo morale zato spopadati bodoče generacije, saj so azbestna vlakna praktično neuničljiva. Zato EESO poziva Evropsko komisijo, naj poveča ozaveščenost o sistemih za uničevanje proizvodov, ki vsebujejo azbest (gorilnik plazma, piroliza ...), ob upoštevanju najboljših razpoložljivih tehnik; treba je spodbujati raziskave in inovacije za uvedbo trajnostnih tehnoloških rešitev za ravnanje z odpadki, ki vsebujejo azbest, in njihovo inertizacijo z vidika varne reciklaže, ponovne uporabe in zmanjšanja odlaganja teh odpadkov na odlagališčih. Komisija bi morala poskrbeti za učinkovite ukrepe, s katerimi bi se izognili nevarnemu odlaganju azbestnih odpadkov na smetiščih, namenjenih splošnim gradbenim odpadkom.
- 1.7 Sredstva EU in pobude držav članic za večjo energetska učinkovitost stavb bi se morali nanašati tudi na varno odstranjevanje azbesta iz teh stavb. Evropska unija je oblikovala ambiciozno politiko na področju energetske učinkovitosti, revidirana direktiva o energetska učinkovitosti pa bo po pričakovanjih pripomogla k dolgoročni strategiji prenove stavb v posameznih državah članicah, vendar ta politika ni povezana s strategijami odstranjevanja azbesta. Takšna kombinacija, določena v dosledni politiki EU, ki združuje pomembna politična področja, se močno priporoča.

V akcijskih načrtih za odstranjevanje azbesta je treba upoštevati kvalifikacije vseh vpletenih v delo oziroma ukrepe. To se nanaša na delavce in podjetja, koordinatorje za varnost in zdravje pri delu ter inšpektorje za delo, svetovalce, učitelje, delodajalce idr. Izjemno nujno in priporočljivo je, da so podjetja ustrezno certificirana za sodelovanje pri takšnih akcijskih načrtih.

- 1.8 Za varno odstranjevanje je nujno ustrezno usposobiti delavce in sicer tako tiste, ki delajo v specializiranih podjetjih, kot tiste, ki pridejo v stik z azbestom po naključju.

EESO poziva Evropsko komisijo, naj v sodelovanju z nacionalnimi organi zagotovi potrebno podporo za ukrepe in pobude za zagotovitev zaščite vseh delavcev v EU, saj so mala in srednja podjetja, ki zaposlujejo večino evropskih delavcev, z vidika izvajanja zakonodaje na področju zdravja in varnosti pri delu še posebej izpostavljena. Primerno usposabljanje je pri tem ključnega pomena.

- 1.9 EESO poziva Evropsko komisijo, naj skupaj s socialnimi partnerji in drugimi relevantnimi zainteresiranimi stranmi vzpostavi programe in dejavnosti ozaveščanja o tveganjih, povezanih z azbestom, ter o ustreznem usposabljanju za vse osebe, ki bi ga utegnili prizadeti materiali, ki vsebujejo azbest, in sicer v skladu s členom 14(1) Direktive 2009/148/ES; poziva jo tudi, naj izboljša informacije o veljavni zakonodaji s področja azbesta in poskrbi za praktične smernice, kako jo izvajati, v to pa vključi državljane EU.
- 1.10 V zakonodaji EU se morajo odražati in biti vanjo vključeni najnovejši rezultati znanstvenih in medicinskih raziskav. Po najnovejših raziskavah lahko tudi zelo majhna izpostavljenost in zelo dolgo obdobje latence privedeta do mezotelioma in raka na pljučih. EESO zato poziva Evropsko komisijo, naj spremeni Priporočilo 2003/670/ES, da bo odražalo napredek v medicinskih raziskavah ter da bosta med obolenja, povezana z izpostavljenostjo azbestu, zajeta tudi rak na grlu in jajčnikih.
- 1.11 Zagotoviti je treba, da se bodo na ravni držav članic sistematično popisovali vsi primeri azbestoze, mezotelioma in drugih bolezni, povezanih z azbestom, ter zbirali podatki o poklicnih in nepoklicnih boleznih, povezanih z azbestom, da bodo plevralni plaki označeni in uradno zabeleženi kot bolezen zaradi izpostavljenosti azbestu in da se z namenski observatoriji poskrbi za zanesljivo kartiranje prisotnosti azbesta. Zdravniško osebje potrebuje ustrezno usposabljanje, da bo znalo postavljati pravilno diagnozo.
- 1.12 Poleg tega bi morale institucije EU razširjati ali spodbujati razširjanje najboljših praks na področju nacionalnih smernic in praks v zvezi z nacionalnimi postopki za priznavanje bolezni, povezanih z izpostavljenostjo azbestu.
- 1.12.1 Povečati je treba aktivno vlogo žrtev v postopkih priznavanja. Da bi imele na voljo potrebne informacije in da bi se slišal njihov glas, jim je treba zagotoviti pravno, finančno in osebno podporo. Organizirati je treba združenja žrtev azbesta. S tem bi se lahko zmanjšalo osebno breme, ki ga čutijo v okviru teh postopkov in ki še dodatno poslabšuje njihovo zdravstveno stanje.

EESO zato:

- poziva zavarovalnice in odškodninske družbe, naj sprejmejo skupni pristop k priznavanju poklicnih bolezni, povezanih z izpostavljenostjo azbestu, in določanju odškodnin zanje;
- poziva k poenostavitvi in olajšanju izvajanja postopkov priznavanja;

- priznava, da žrtve azbesta zaradi zelo dolgih obdobij latence pogosto ne morejo dokazati vzročno-posledične povezave s poklicno izpostavljenostjo azbestu;
- poziva Evropsko komisijo, naj podpre konference skupin, ki združujejo žrtve azbesta in jim pomagajo s strokovnim svetovanjem ter svojim članom nudijo pomoč.

1.12.2 EESO spodbuja Evropsko komisijo, naj v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo, Mednarodno organizacijo dela, tretjimi državami in drugimi mednarodnimi organi spodbuja visoko raven zdravja in varnosti pri delu po vsem svetu, na primer z opredelitvijo problemov, povezanih z azbestom, in s spodbujanjem rešitev, ki bodo ugodno vplivale na varovanje zdravja, ter z boljšim obveščanjem in podporo žrtvam bolezni, povezanih z azbestom.

1.12.3 Glede na velik pomen te zadeve bo EESO/CCMI predstavil to mnenje na konferenci, organizirani v sodelovanju z Evropskim parlamentom, Odborom regij in Evropsko komisijo.

2. Uvod

2.1 Kljub vseevropski prepovedi uporabe azbesta² (leta 1999, ki naj bi se uresničila do leta 2005) azbest še vedno ubija ljudi po Evropi. Kljub temu, da so vse oblike azbesta nevarne, da so bile njegove nevarne posledice popisane, da v zvezi s tem obstaja precej zakonov in da je uporaba azbesta prepovedana, ga je še vedno mogoče najti v številnih ladjah, vlakih, strojih, bunkerjih, predorih, galerijah, ceveh v javnih in zasebnih vodovodnih omrežjih, zlasti pa v stavbah, vključno s številnimi javnimi in zasebnimi stavbami.

2.2 Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije samo v Evropski uniji vsako leto zabeležimo od 20 000 do 30 000 primerov bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu, do leta 2030 pa naj bi v EU zaradi mezotelioma umrlo več kot 300 000 ljudi³. Po ocenah vsako leto zaradi bolezni, povezanih z azbestom⁴, na svetu umre 112 000 ljudi.

2.3 Vseevropska prepoved azbesta⁵ (iz leta 1999, ki naj bi bila uresničena do leta 2005) in sedanji nadzor trga ne moreta preprečiti, da se proizvodi iz azbesta ne bi uvažali na evropski trg. Gre za zelo raznolike proizvode od gradbenih materialov, gospodinjskih aparatov, zavornih oblog za avtomobile do termovk. EU bi lahko na podlagi novega pristopa za nadzor evropskega trga⁶ sprejela ukrepe proti proizvodom, ki vsebujejo azbest.

2.4 Na ravni EU je veliko aktov v zvezi s prepovedjo azbesta, njegovimi mejnimi vrednostmi in ustrezno zaščito delavcev. Poleg prepovedi uporabe in trženja azbesta so bile določene mejne

2 Direktiva 1999/77/ES.

3 <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>.

4 <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>.

5 Direktiva 1999/77/ES.

6 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:SL:PDF>; COM(2013)75 final, glej zlasti člen 12.

vrednosti, sprejeta je bila posebna direktiva EU, ki določa pogoje dela⁷, in obvezno je certificiranje podjetij ter informiranje in usposabljanje delavcev. Kljub temu so določbe EU pogosto zelo splošne in rezultat tega so razlike pri njihovem izvajanju. Poleg tega še vedno ni posebnih določb v zvezi z ravno usposobljenosti za različne poklice niti določb v zvezi s popisovanjem virov azbesta.

- 2.5 Pri tem je treba omeniti, da je Evropski parlament marca 2013⁸ sprejel samoiniciativno poročilo, v katerem so natančno opisani različni problemi in področja, povezana z azbestom, predstavljenih pa je tudi 62 posebnih zahtev evropskim in nacionalnim oblikovalcem politik.
- 2.6 Zavedati se moramo, da se letna proizvodnja azbesta na svetu ni zmanjšala – kljub temu, da so številne države prepovedale njegovo uporabo. Trgovanje z azbestom in njegova uporaba sta se enostavno preselila iz industrializiranih držav v države v vzponu. Cvetočo svetovno trgovino z azbestom spremlja močan mednarodni lobi, ki v svoji propagandi uporablja tudi raziskave nekaterih znanstvenikov, ki jim ustrezajo. V zvezi s tem je treba omeniti, da se nadaljujejo evropske naložbe v svetovno azbestno industrijo. Evropa tudi še naprej izvažata azbest, ko pošilja ladje v razrez v druge dele sveta. Poudariti je treba, da plovila, ki azbest prevažajo kot tovor v tranzitu, še vedno prihajajo v pristanišča v EU in uporabljajo pristaniške zmogljivosti ali začasno skladiščijo svoj tovor.
- 2.7 Izjemno pomembno je, da so pogoji v zvezi z azbestom po vsem svetu enaki, EU pa bi morala biti na čelu prizadevanj za vsesplošno prepoved uporabe azbesta v vseh oblikah. Evropa lahko drugim delom sveta ponudi informacije o posledicah azbesta za zdravje, njegovem nadomeščanju z drugimi materiali in varnem odstranjevanju. Potrebna je močnejša zaveza EU v okviru mednarodnih institucij, da bi oblikovali instrumente, s katerimi bi trg z azbestom označili kot trgovino s strupi in da bi vnos krizotilnega azbesta v Prilogo III Rotterdamske konvencije⁹ postala prednostna naloga.

3. **Konkretno stanje**

- 3.1 Po podatkih študije iz leta 2011¹⁰ je precejšen delež sedanjih stavb v EU starejši od 50 let. Več kot 40 % stanovanjskih objektov je bilo zgrajenih pred letom 1960. V obdobju med 1961 in 1990 je prišlo do velikega porasta v gradnji: v skoraj vseh državah članicah se je število stanovanj v tem obdobju več kot podvojilo, azbest pa se je na široko uporabljal.

⁷ Direktiva 83/477/EGS z dne 19. 9. 1983, spremenjena z Direktivo 91/382/EGS z dne 25. 6. 1991 in Direktivo 98/24/ES z dne 7. 4. 1998.

⁸ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. marca 2013 o z *azbestom povezanih poklicnih tveganjih za zdravje in obetih za odpravo vsega obstoječega azbesta* (2012/2065(INI)).

⁹ Konvencija je začela veljati 24. februarja 2004. Njeni cilji so: krepitev deljene odgovornosti in sodelovanja pogodbenic v mednarodnem prometu z nekaterimi nevarnimi kemikalijami, da se zavarujeta zdravje ljudi in okolje pred možno škodo, prispevanje k okoljsko sprejemljivi uporabi teh nevarnih kemikalij z omogočanjem izmenjave informacij o njihovih značilnostih, z omogočanjem odločanja o njihovem uvozu in izvozu na nacionalni ravni ter s seznanjanjem pogodbenic o teh odločitvah. <http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>.

¹⁰ BPIE (Buildings Performance Institute Europe), *Europe's buildings under the microscope*, oktober 2011.

- 3.2 Po podatkih te iste študije porabijo stavbe približno 40 % celotne energije v Evropi, kar jih uvršča na prvo mesto, sledi mu promet s 33 %. Pri vsem tem se je EU zavezala, da bo do leta 2050 zmanjšala emisije toplogrednih plinov za 80–95 % kot del načrta za konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo leta 2050¹¹.
- 3.3 To pomeni, da ponuja prenova stavb precejšnjo priložnost za izboljšanje energetske učinkovitost stavb, s čimer bi dosegli cilje iz načrta EU za leto 2050, in hkrati enkratno priložnost za odstranitev azbesta.
- 3.4 Za to pa bo potrebno usklajeno sodelovanje tako na ravni EU kot držav članic z vidika politik in načrtov financiranja. Potrebni so tudi inovativni finančni instrumenti, da bi privabili zasebne naložbe.
- 3.5 V tem trenutku se v zvezi s tem od EU pričakujeta podpora in usklajevanje. Bolje bi bilo treba usklajevati tudi usposabljanje zaposlenih ter popisovanje in priznavanje bolezni, povezanih z azbestom.

4. **Razmere na ravni posameznih držav**

- 4.1 Kljub prepovedi je v stavbah še vedno na milijone ton azbesta in nekatere države članice še nimajo evidence glede tega, kje se nahaja in koliko ga je treba še odstraniti. Zato ne vemo, kje začeti in kako ustrezno ravnati s preostalim azbestom v Evropi.
- 4.2 Poljska je trenutno edina država članica EU, ki je sprejela nacionalni program za odstranitev vsega azbesta do leta 2030, katerega strošek naj bi znašal 10 milijard EUR, z jasnim časovnim načrtom in ustreznim financiranjem s kombinacijo javnih (država, EU) in zasebnih (lastniki, teritorialna združenja itd.) sredstev. Takšne pobude bi bilo treba vpeljati v vseh državah članicah EU¹².
- 4.3 V Franciji naj bi 3 milijoni od 15 milijonov socialnih stanovanj imeli probleme, povezane z azbestom, stroški prenove pa naj bi znašali 15 milijard EUR. Strošek na posamezno stanovanje znaša med 15 000 in 20 000 EUR. Budno je treba spremljati dogajanje v zvezi z azbestom v znamenitem pariškem nebotičniku Montparnasse.
- 4.4 V Veliki Britaniji je v teku kampanja za odstranitev azbesta iz vseh šol. Med razlogi za kampanjo je vse večje število britanskih učiteljevi z mezoteliomom¹³.

11 Direktiva 2010/31/ES z dne 17.5.2010.

12 Priloga k Resoluciji Sveta ministrov št. 39/2010 z dne 15. marca 2010.

13 <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%202017%20JAN%202015.pdf>.

4.5 V Litvi se je leta 2012 začel program zamenjave strešne kritine iz azbesta pod okriljem ministrstva za kmetijstvo, v katerega so vključeni kmetje, maksimalni znesek finančne podpore posameznemu projektu pa ne presega 6000 LTL (1 740 EUR). EU in državni proračun prispevata do 50 % celotnih stroškov projekta.

5. Usposabljanje

5.1 Velik problem je neznanje oziroma pomanjkljivo poznavanje azbesta. Številni delavci so izpostavljeni azbestu pri svojem delu. To zlasti velja za sektor vzdrževanja in dekontaminacije, potencialno pa tudi za številne druge poklice (krovce, električarje, inštalaterje centralne kurjave, delavce v reciklaži, koordinatorje za varnost in zdravje pri delu, inšpektorje dela itd.). Veljavna zakonodaja že določa obveznost delodajalcev, da zagotovijo ustrezno usposabljanje vsem delavcem, ki so ali bi bili lahko izpostavljeni azbestnemu prahu ali prahu materiala, ki vsebuje azbest. Kljub vsemu pa se s prepovedjo uporabe različnih vrst materiala počasi izgublja znanje o tveganjih, značilnostih in videzu teh materialov. Številne države članice so zagotovile usposabljanje za delavce, ki se ukvarjajo z rušenjem stavb, so zaposleni v gradbeništvu ali opravljajo vzdrževalna dela, ter za vse, ki se ukvarjajo z odstranjevanjem materialov, ki vsebujejo azbest, vendar še vedno ni zadovoljivih standardov, ki bi veljali za vso Evropo.

5.2 Telesna celovitost je temeljna človekova pravica, ki je med drugim zapisana v Listini EU o temeljnih pravicah. Da bi to pravico zaščitili, je treba sprejeti ukrepe na ravni EU. To velja predvsem za javnozdravstveno politiko ter politiko varnosti in zdravja pri delu, pa tudi za druga politična področja, ki obravnavajo potencialno izpostavljenost azbestu in načinu ravnanja z azbestom.

5.3 Zelo pomembno je tudi ustrezno znanje gradbenih inženirjev, arhitektov in delavcev podjetij, ki niso specializirana za odstranjevanje azbesta. EESO poziva Evropsko komisijo, naj skupaj z državami članicami ustanovi delovno skupino, ki bo določila minimalne kvalifikacije v zvezi z azbestom ter omogočala usposabljanje za te poklice/delavce v zvezi z azbestom.

5.4 Evropski socialni partnerji s področja gradbenišтва (FIEC in EFBWW) so se tega problema lotili z oblikovanjem informacijskih modulov o azbestu¹⁴ za drugo skupino delavcev. V okviru projekta, ki se financira s sredstvi EU (projekt ABClean – Leonardo Da Vinci) in ki ni del socialnega dialoga, se pripravlja material za izobraževanje vodij takšnih tečajev¹⁵.

14 <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> in <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>.

15 <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>.

6. Rezultati mini posvetovanja

- 6.1 V Evropi veliko preveč ljudi trpi zaradi bolezni, povezanih z azbestom. Pri tem gre večinoma, a ne izključno, za poklicne bolezni. Gospodinje, ki so prale delovna oblačila svojih možev, so bile ravno tako izpostavljene azbestnim vlaknom in njihovi otroci tudi. Ena od britanskih kampanj je pokazala, da je približno 80 % vseh šol kontaminiranih z azbestom. To bi lahko pomenilo novo generacijo žrtev azbesta, zlasti glede na najnovejša znanstvena odkritja glede stopnje izpostavljenosti in obdobja latence ter nastanka bolezni. Tudi zelo nizka izpostavljenost in zelo dolgo obdobje latence lahko privedeta do številnih bolezni, povezanih z azbestom. Izpostavljenost azbestu je grožnja širšemu krogu prebivalcev v številnih državah članicah.
- 6.2 Poleg tega žrtve zaradi zelo dolge latence in pomanjkljivega znanja delavcev v zdravstvu niso deležne pravočasne in ustrezne podpore in informacij s strani izvajalcev zdravstvenih storitev.
- 6.3 Varno odlaganje azbestnih odpadkov je pomemben del vsakega načrta za odstranitev. Če se tega ne upošteva, pride do nepričakovane izpostavljenosti. V Švici je bila, na primer, največja izpostavljenost izmerjena v sektorju recikliranja odpadkov.
- 6.4 Za zaščito državljanov in delavcev je delujoč tržni nadzor predpogoj za preprečitev tega, da bi na evropski trg prišel nov material, ki vsebuje azbest.
- 6.5 Glede smrtonosnosti vseh oblik azbesta so ukrepi EU primerno usklajeni. V Direktivi 1999/77/ES je določeno, da "do sedaj še ni bila določena pragovna vrednost izpostavitve, pod katero krizotilni azbest ne predstavlja tveganja za nastanek raka" in da "je učinkovit način za varovanje zdravja ljudi prepoved uporabe krizotilnih azbestnih vlaken in izdelkov, ki jih vsebujejo".
- 6.6 Bolezen, povezana z azbestom, lahko in pogosto tudi pomeni izredno boleče in počasno umiranje. Iz poročila EUROGIP¹⁶ in poročila o skupnem projektu EFBWW, ETUC in IBAS je razvidno, v kakšni meri bolezni, povezane z azbestom, priznavajo v srednje- in vzhodnoevropskih državah ter kako so v zvezi s tem urejene odškodnine¹⁷. Kljub temu, da načeloma večina držav članic priznava najpomembnejše bolezni, povezane z azbestom, se žrtve še vedno prepogosto neuspešno borijo, da bi se jim priznala njihova bolezen.

16 <http://www.eurogip.fr/en/publications-d-eurogip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>.

17 <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos+diseases&Language=EN>.

Iz navedenih poročil so razvidne tudi velike razlike med nacionalnimi določbami ter postopki priznavanja bolezni in kompenzacije. Pogosto manjkata podpora in svetovanje, ki ju žrtve potrebujejo.

V Bruslju, 18. februarja 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Henri MALOSSE
